

Accountantsverslag 2023

Vereniging tot het Verstrekken van Onderwijs op
Gereformeerde Grondslag te Terneuzen

Betreffende de accountantscontrole over het jaar 2023

VERTROUWELIJK

Aan het bestuur en het intern toezicht van
Vereniging tot het Verstrekken van Onderwijs op Gereformeerde Grondslag te Terneuzen
Postbus 5
2980 AA RIDDERKERK

Geldermalsen, 25 juni 2024

Geachte leden van het bestuur en het intern toezicht,

Hierbij ontvangt u het accountantsverslag naar aanleiding van de door ons uitgevoerde controle van de jaarrekening 2023 van uw organisatie. In dit verslag rapporteren wij u over onze bevindingen en aanbevelingen zoals die voortvloeien uit onze jaarrekeningcontrole.

Dit accountantsverslag is uitsluitend opgesteld voor gebruik door het bestuur en het intern toezicht van Vereniging tot het Verstrekken van Onderwijs op Gereformeerde Grondslag te Terneuzen. U mag het zonder onze toestemming vooraf niet aan derden verstrekken. Als gevolg hiervan accepteren wij geen aansprakelijkheid of verantwoordelijkheid tegenover enige andere persoon of organisatie die dit verslag in handen of ter inzage krijgt.

Wij hopen dat onze constatering en adviezen u helpen om uw organisatie te sturen en te beheersen en uw verslaggeving te optimaliseren. Wij zijn graag bereid tot een nadere toelichting op en doordenking en uitwerking van oplossingsrichtingen.

Hoogachtend,

Van Ree Accountants

T. (Theo) van Dolderen RA MSc

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1 Inleiding	6
1.1 Onze opdracht	6
1.2 Gehanteerde materialiteit	6
1.3 Controleverschillen	6
1.4 Strekking van de controleverklaring	7
2 Uw financiële positie	8
2.1 Resultaatontwikkeling	8
2.2 Vermogens- en liquiditeitspositie	8
3 Jaarverslaglegging	10
3.1 Jaarverslagen	10
3.2 Beoordeling onzekerheden en schattingen	10
3.3 Bevindingen naar aanleiding van specifieke posten in de jaarrekening	10
4 Administratieve organisatie en interne beheersmaatregelen	12
4.1 Algemeen	12
4.2 Aanbestedingswetgeving	12
4.3 Automatisering	12
4.4 Normenkader Kennisnet / SIVON	12
5 Algemene onderwerpen	14
5.1 Onafhankelijkheid	14
5.2 Frauderichtlijn	14

5.3 Overzicht Richtlijnen jaarverslaggeving	14
5.4 Financiële rechtmatigheid	14
Bijlagen	15
Algemene ontwikkelingen	15

Samenvatting

De uitkomst van onze werkzaamheden

- Wij hebben bij het jaarverslag een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot getrouwheid en rechtmatigheid
- Er zijn geen ongecorrigeerde controleverschillen die van invloed zijn op onze verklaring.

Uw financiële positie

- Uw financiële positie is in verhouding tot de signaleringswaarden van de Inspectie van het Onderwijs solide
- Er is geen sprake van Bovenmatig Eigen Vermogen, op basis van het kengetal van de inspectie.

Jaarverslaglegging

- Wij hebben vastgesteld dat uw jaarverslaggeving voldoet aan de van toepassing zijnde wet- en regelgeving

De belangrijkste bevindingen

- Met betrekking tot de schattingsposten en onzekerheden hebben wij de volgende bevindingen:
 - Alternatief: De voorziening voor groot onderhoud wordt door u reeds op de 'strikte' methode bepaald. De daarin opgenomen variabelen voor onder andere prijzen en onderhoudscycli zijn ons inziens juist bepaald.
 - De personele voorzieningen en de daarin verwerkte variabelen zijn passend voor de onderwijssector.
- Met betrekking tot rechtmatigheidsaspecten hebben wij de volgende bevindingen:
 - De aanbestedingswetgeving is nageleefd
 - Alle VOG's zijn aanwezig en tijdig.
 - De Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 wordt nageleefd.

Interne beheersing

- Wij hebben bij onze controle geconstateerd dat de opzet van de AO/IB, gelet op de doelstelling daarvan voldoende is. Tevens hebben wij vastgesteld dat er sprake is van een adequate werking van de AO/IB voor zover deze relevant is voor de controle van de jaarrekening.

1 Inleiding

1.1 Onze opdracht

Het intern toezichthoudend orgaan heeft ons opdracht gegeven de jaarrekening van Vereniging tot het Verstreken van Onderwijs op Gereformeerde Grondslag te Terneuzen over het jaar 2023 te controleren. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de organisatie. Onze controle heeft als doel het komen tot een onafhankelijk oordeel over de getrouwheid van deze jaarrekening en de rechtmatigheid van de bestedingen en balansmutaties. Het is onze verantwoordelijkheid een controleverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

Onze controle heeft zich niet verder uitgestrekt dan noodzakelijk was om tot een oordeel te komen over de getrouwheid van de jaarrekening 2023 en de rechtmatigheid van de bestedingen in 2023. De administratieve organisatie en de daarin opgenomen maatregelen van interne beheersing zijn door ons beoordeeld voor zover passend in onze opdracht tot controle van deze jaarrekening. Wellicht ten overvloede wijzen wij u erop dat onze beoordeling van de administratieve organisatie beperkter is dan bij een opdracht tot beoordeling van de werking, effectiviteit en efficiency van de administratieve organisatie als geheel.

Wij hebben de controleopdracht uitgevoerd in overeenstemming met de in Nederland van toepassing zijnde controle- en overige standaarden. Daarnaast zijn wij nagegaan of de subsidiebepalingen zoals vastgesteld door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) zijn nageleefd en of de Wet normering Topinkomens (WNT) juist is toegepast. Bij onze controle hebben wij de voorschriften vanuit het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 en het Controleprotocol WNT 2023 nageleefd.

1.2 Gehanteerde materialiteit

In het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 zijn toleranties opgenomen voor de controle van de getrouwheid van de jaarrekening en voor de rechtmatigheid van de bestedingen. Deze zijn in onderstaande tabel weergegeven. Deze toleranties hebben invloed op de uitvoering van onze werkzaamheden en worden gehanteerd om te bepalen in hoeverre een door ons geconstateerde onjuistheid in de verantwoording of een onzekerheid in de controle consequenties heeft voor de strekking van de af te geven controleverklaring.

Naast deze algemene controletoleranties zijn er in het controleprotocol afzonderlijke rapportage- en controletoleranties gehanteerd voor specifieke onderwerpen zoals: treasurybeleid, Verklaringen Omtrent het Gedrag, geoordeelde subsidies, etc.

Gehanteerde controle- en rapportagetoleranties	
Getrouwheid van de jaarrekening 2% van de baten	€ 32.800
Financiële rechtmatigheid van de bestedingen Onjuistheden in de verantwoording en onzekerheden in de controle gezamenlijk: 3% van de totale publieke middelen	€ 48.300
Rapportagetolerantie voor alle in het accountantsprotocol genoemde zaken 0,1% van de publieke middelen	€ 1.600

1.3 Controleverschillen

Naar aanleiding van de controle is een aanvullende dotatie aan de onderhoudsvoorziening verwerkt van € 8.100.

Wij hebben geen ongecorrigeerde materiële controleverschillen geconstateerd die wij moeten melden.

1.4 Strekking van de controleverklaring

1.4.1 Jaarstukken

Wij hebben bij het door het bestuur opgestelde jaarverslag een goedkeurende controleverklaring afgegeven inzake de getrouwheid van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de bestedingen. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

Deze controleverklaring heeft betrekking op de jaarrekening 2023 met de volgende cijfers:

1.4.2 Goedkeuring jaarrekening

Wij vertrouwen erop dat het toezichthoudend orgaan overgaat tot het ongewijzigd goedkeuren van de jaarrekening. Wij verzoeken u contact met ons op te nemen als dit niet het geval is.

2 Uw financiële positie

2.1 Resultaatontwikkeling

Het resultaat over het boekjaar 2023 bedroeg € 5.000. Dit resultaat is € 44.000 lager dan het begrote resultaat van € 49.000. Ten opzichte van het boekjaar 2022 is het resultaat € 37.000 hoger. In de financiële paragraaf van het bestuursverslag zijn van deze afwijkingen analyses opgenomen. Wij stemmen in met deze analyses en verwijzen hiervoor daarom naar het jaarverslag.

<i>x € 1.000</i>	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Afwijking	Werkelijk 2022
BATEN				
Rijksbijdragen	1.609	1.530	78 ↑	1.494
Overige overheidsbijdragen	2	0	2 ↑	2
Overige baten	29	12	18 ↑	34
Totaal baten	1.640	1.542	98 ↑	1.531
LASTEN				
Personele lasten	1.381	1.278	104 ↑	1.239
Afschrijvingen	33	36	-3 ↓	33
Huisvestingslasten	89	72	16 ↑	167
Overige lasten	139	108	31 ↑	122
Totaal lasten	1.641	1.493	148 ↑	1.562
Saldo baten en lasten	-1	49	-50 ↓	-31
Saldo financiële baten en lasten	5	0	5 ↑	-1
Resultaat	5	49	-44 ↓	-32

De belangrijkste financiële kengetallen zijn als volgt:

	Signaleringsgrens OCW	2023	2022
Bovenmatig eigen vermogen <i>rekentool Onderwijsinspectie</i>	maximaal 1,0	0,82 ↑	0,79
Solvabiliteit 1 <i>eigen vermogen / totaal vermogen</i>	n.v.t.	53% ↑	51%
Solvabiliteit 2 <i>(eigen vermogen + voorzieningen) / totaal vermogen</i>	minimaal 30%	85% ↑	83%
Weerstandsvermogen <i>eigen vermogen / totaal baten</i>	minimaal 5%	34% ↓	35%
Current ratio <i>vlottende activa / kortlopende schulden</i>	minimaal 1,5	5,25 ↑	4,67
Absolute omvang liquide middelen <i>saldo liquide middelen</i>	minimaal €100.000	€ 803.223 ↓	€ 814.463
Aandeel personeelskosten <i>personeelslasten / totale baten</i>	n.v.t.	84,2% ↑	81,0%

2.2 Vermogens- en liquiditeitspositie

In de afgelopen jaren is in de politiek en bij het ministerie veel aandacht geweest voor de vermogenspositie van onderwijsinstellingen. Zoals uit de opgenomen kengetallen blijkt, bevinden uw weerstandsvermogen en liquiditeitsratio zich boven de signaleringgrenzen.

Voor de beoordeling van de vermogens- en liquiditeitspositie zijn door de Onderwijsinspectie kengetallen en signaleringswaarden gedefinieerd. Hierbij wordt ook gedifferentieerd naar de omvang van de instelling.

Belangrijk is dat u een eigen visie hebt op de gewenste vermogenspositie. Een goed hulpmiddel hiervoor is het opstellen van een gedegen risicoanalyse waarbij de risico's zo veel als mogelijk worden vertaald naar

financiële gevolgen. Deze risicoanalyse vormt een onlosmakelijk onderdeel van uw planning- en controlcyclus.

Vermogenspositie

Het kengetal voor mogelijke bovenmatig eigen vermogen is in 2020 geïntroduceerd. Een waarde hoger dan 1,0 geeft aan dat mogelijk sprake is van een te hoog publiek eigen vermogen. De waarde is voor uw instelling uitgekomen op 0,82.

Aandeel personeelslasten

Het aandeel van de personele lasten ten opzichte van de totale baten komt voor uw instelling op 84,2%. In 2022 lag het gemiddelde (voor instellingen van vergelijkbare omvang) in de sector op 78,9%.

3 Jaarverslaglegging

3.1 Jaarverslagen

De jaarverslagen van het bestuur en het intern toezicht hebben wij van u ontvangen en beoordeeld.

Wij hebben vastgesteld dat deze verslagen voldoen aan de wettelijke bepalingen, waaronder de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, en geen materiële tegenstrijdigheden of onjuistheden bevatten ten opzichte van de jaarrekening, de uitkomsten van de jaarrekeningcontrole en de kennis die wij van uw instelling hebben.

3.2 Beoordeling onzekerheden en schattingen

In de jaarrekening is een aantal aspecten, zoals afschrijvingen, voorzieningen en onder kortlopende schulden opgenomen reserveringen, opgenomen waarvan de waardering in belangrijke mate wordt beïnvloed door schattingen van het management en specifieke invulling van algemeen geaccepteerde waarderingsgrondslagen.

De gehanteerde schattingen zoals van afschrijvingstermijnen, de variabelen in de berekening van de voorziening voor jubileumgratificaties, WW en langdurige ziektegevallen en de opgenomen reserveringen voor nog te verwachten kosten zijn naar onze mening passend voor de onderwijssector.

De belangrijkste rechten en verplichtingen die op basis van algemeen aanvaarde waarderingsgrondslagen niet in de balans kunnen worden opgenomen zijn adequaat toegelicht in de jaarrekening onder de niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen.

3.3 Bevindingen naar aanleiding van specifieke posten in de jaarrekening

3.3.1 Voorziening groot onderhoud

Tot en met boekjaar 2023 geldt een overgangsregeling, waar veel schoolbesturen nog gebruik van maken. Dit leidde over het algemeen tot een lagere voorziening (en daarmee hoger eigen vermogen). De waardering van de onderhoudsvoorziening wordt door uw schoolbestuur reeds toegepast volgens de RJ met een tijdsevenredige opbouw van de voorziening per onderhoudscomponent.

Het is belangrijk om een goede basis aan deze omvangrijke balanspost ten grondslag te hebben. Tijdens de controle is veel afstemming geweest over de systematiek waarop dat nu plaatsvindt. We concluderen dat er een toereikende onderbouwing voor 2023 aan de balanspost ten grondslag ligt. Wel is de werkwijze voor verbetering vatbaar.

U bent reeds in vergevorderd stadium om het op een andere manier in te richten. Vanaf 2024 vormt een rapportage vanuit O-Prognose het uitgangspunt voor de voorziening. Tevens zal een nadere beleidsrijke uitwerking erin worden verwerkt. Deze aanpassing vinden wij een positieve ontwikkeling. Het leidt er o.a. toe dat er met actuelere prijzen wordt gerekend.

We vragen u voortijdig in overleg te gaan mocht er onduidelijkheid zijn over de uitkomsten en interpretatie van de nieuwe onderhoudsplanning.

3.3.2 Liquide middelen

Onder de liquide middelen is een opvallend saldo zichtbaar.

Liquide middelen

	<u>2023</u>
Kasmiddelen	107
Tegoeden op bank- en girorekeningen	722.122
Tegoeden op ING bank inzake opgeheven rekening	80.994

Vanuit afstemming en onderbouwing blijkt dit betrekking te hebben op een opgeheven rekening bij de ING bank. Het saldo is bij deze bank op een tussenrekening gestort. Tot op heden is het niet gelukt dit saldo naar een eigen bankrekening te storten.

Het is een opmerkelijke situatie en we adviseren u toe te zien op tijdige afhandeling hiervan.

3.3.3 Bestemmingsfonds

Eerder hebben wij u reeds geïnformeerd over de (on)mogelijkheden van het overhevelen van een bestemmingsfonds van publiek naar privaat vermogen. Hiervoor dient een gedegen onderbouwing beschikbaar te zijn. Deze onderbouwing is niet voorhanden en daarom is het schoolfonds als publiek (in plaats van privaat) aangemerkt.

Advies:

Wij adviseren u om na te gaan wat de herkomst en het doel zijn van dit bestemmingsfonds. Als de bestemming onduidelijk is, adviseren wij u om de reserve over te hevelen naar de algemene publieke reserve.

3.3.4 Rechtszaken en claims

Ons is meegedeeld dat uw onderwijsinstelling niet is verwickeld in rechtszaken of claims.

3.3.5 Gebeurtenissen na balansdatum

Door u is aan ons bevestigd dat zich geen gebeurtenissen na balansdatum hebben voorgedaan die van dien aard zijn dat verwerking of vermelding in de jaarrekening noodzakelijk is.

4 Administratieve organisatie en interne beheersmaatregelen

4.1 Algemeen

Tijdens onze interim-controle hebben wij de opzet, het bestaan en de werking van de administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB) binnen uw organisatie beoordeeld. De belangrijkste processen in het kader van onze jaarrekeningcontrole worden door de Vereniging Gereformeerd Schoolonderwijs (VGS) verzorgd. Dit betreft de processen inzake:

- Factuurverwerking en betalingen
- Begroting
- Personeel- en salarisadministratie
- Automatisering

Wij hebben naar aanleiding van onze controle geconstateerd dat de opzet van de AO/IB gelet op de doelstelling daarvan voldoende is. Tevens hebben wij vastgesteld dat er sprake is van een adequate werking van de AO/IB. Wij merken nog op dat wij ons bij de beoordeling van de AO/IB hebben beperkt tot het deel van de AO/IB waarop wij steunen bij de controle van de jaarrekening.

4.2 Aanbestedingswetgeving

Op grond van het controleprotocol van het ministerie van OC&W hebben wij de administratieve organisatie en maatregelen van interne beheersing (AO/IB) rond de (nationale) aanbestedingen beoordeeld.

Vanuit onze controle blijkt dat er geen leveringen of diensten zijn geweest of verplichtingen zijn aangegaan waarbij onterecht is voorbijgegaan aan Europese aanbesteding.

Een onderwijsinstelling is verplicht om een beleid te hebben rondom inkopen en aanbesteden. Wij adviseren u om dit beleid periodiek door te nemen en zo nodig uw beleid aanpassen naar de feitelijke situatie. Periodiek wijzigen bijvoorbeeld de drempelbedragen voor aanbesteden.

4.3 Automatisering

Voor de geautomatiseerde gegevensverwerking wordt voor de belangrijkste processen in het kader van onze jaarrekeningcontrole gebruik gemaakt van softwarepakketten van de VGS.

Dit betreffen:

- ProActive: voor de digitale factuurverwerking (incl. autorisatie)
- AFAS Profit: voor het voeren van de financiële administratie
- Raet/ YouForce: voor de salarisadministratie en het doorvoeren van personeelsmutaties.

Wij hebben geen bijzondere controlebevindingen omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking te melden. Wij merken hierbij op dat dit controlebevindingen betreft die voortvloeien uit het onderzoek van de administratieve organisatie en interne beheersing voor zover noodzakelijk in het kader van de controle van de jaarrekening.

4.4 Normenkader Kennisnet / SIVON

In het voorjaar van 2023 is door SIVON en Kennisnet het normenkader Informatiebeveiliging en Privacy (IBP) voor het Funderend Onderwijs gepubliceerd. Dit document is gepubliceerd om schoolbesturen te helpen

met het versterken van de informatiebeveiliging en het verbeteren van de bescherming van persoonsgegevens. In dit normenkader zijn de normen beschreven, met daarin concrete voorbeeldmaatregelen voor de organisatie. Waarschijnlijk krijgt dit normenkader rond 2027 een juridische basis en moet op dat moment aan de normen worden voldaan.

Op dit moment is het normenkader vooral gericht op het thema Informatiebeveiliging. Hierin zien we veel aandacht voor beleidsmatige insteek en documentatievereisten. Er volgt nog de update met betrekking tot Privacy.

Voor uw schoolbestuur zijn informatiebeveiliging en privacy belangrijke thema's. We adviseren u kennis te nemen van dit normenkader, en te analyseren wat aandachtspunten zijn. Vervolgens kunnen benodigde acties worden bepaald.

5 Algemene onderwerpen

5.1 Onafhankelijkheid

In de wet- en regelgeving worden richtlijnen gegeven om onze onafhankelijkheid te waarborgen. Deze richtlijnen worden door ons gehanteerd bij onze beroepsuitoefening. Wij hebben tot op heden naast de assurance-werkzaamheden geen overige dienstverlening verricht en hebben voor het jaar 2023 geen overige zaken ten aanzien van de onafhankelijkheid te melden.

5.2 Frauderichtlijn

De primaire verantwoordelijkheid van het voorkomen en ontdekken van fraude en onjuistheden berust bij het bestuur van de onderwijsinstelling. Het is de verantwoordelijkheid van de accountant om het risico te beoordelen dat de jaarrekening als gevolg van fraude, onjuistheden of verduistering van activa afwijkingen van materieel belang zou kunnen bevatten. Tijdens onze controle van de jaarrekening 2023 zijn ons geen aanwijzingen van fraude gebleken.

5.3 Overzicht Richtlijnen jaarverslaggeving

De door u opgestelde jaarrekening hebben wij gecontroleerd op basis van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige vigerende wet- en regelgeving, waaronder in het bijzonder Richtlijn 660

'Onderwijsinstellingen' uit de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving. De relevante richtlijnen zijn door het ministerie van OCW toegelicht in haar brochure: 'Richtlijn Jaarverslag Onderwijs'.

Tevens hebben wij, aan de hand van het door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties opgestelde Controleprotocol WNT, gecontroleerd of uw jaarrekening voldoet aan de WNT. Wij hebben vastgesteld dat uw jaarrekening voldoet aan deze wet- en regelgeving.

5.4 Financiële rechtmatigheid

In het Onderwijsaccountantsprotocol OCW is het normenkader voor de controle op financiële rechtmatigheid opgenomen. Dit normenkader bestaat uit:

- relevante bepalingen in de onderwijswet- en regelgeving;
- aanbestedingswetgeving (Europees en nationaal);
- individuele subsidiebeschikkingen waaruit blijkt dat deze verantwoord moeten worden in model G onder 2.

De overige van toepassing zijnde wet- en regelgeving, zoals de belastingwetgeving, valt dus buiten het kader van de beoordeling op financiële rechtmatigheid. Deze overige wet- en regelgeving hebben wij, voor zover nodig, betrokken in onze werkzaamheden om het getrouwe beeld van de jaarrekening vast te stellen.

Bijlagen

Algemene ontwikkelingen

Rechtmatige en doelmatige besteding van middelen – verantwoordelijkheid toezichthouders

In het verslag van de toezichthouders dient verantwoording te worden afgelegd van de rechtmatige en doelmatige besteding van middelen. Wij merken in de praktijk dat onderzoeken van de inspectie van het onderwijs gericht op de financiële verantwoording rondom het onderwerp van verantwoording van de rechtmatige en doelmatige besteding van middelen een herstelopdracht oplegt.

Het verantwoorden van de wijze waarop toezicht wordt uitgeoefend, start met de vraag op welke wijze de organisatie de beheersomgeving heeft ingericht om verantwoording op deze twee thema's te kunnen realiseren. Welke acties kunt u ondernemen om na te gaan of uw organisatie de verantwoording ook toereikend heeft ingericht:

- **Beleid:** Is het beleid ten aanzien van de doelstellingen voldoende helder en concreet? Toets beschrijvingen van de beheersomgeving (zowel financieel, alsook onderwijsprestaties en andere niet financiële gegevens) op actualiteit en volledigheid;
- **Procedures:** Bespreek procedures met management, medezeggenschapsraden, directie, bestuur, toezichthouders etc. en noteer de uitkomsten van deze besprekingen.
- **Evaluatie:** Evalueer periodiek of procedures bijstellingen behoeven en of het systeem van risicomanagement toereikend is.
- **Vastlegging:** Bespreek uitkomsten van de procedures tussen directie, bestuur en toezicht en leg dit vast in notulen.
- **Feedforward:** Bevraag elkaar open op kennis en competenties, weten we met elkaar voldoende van de onderwerpen om de verantwoording goed en gedegen te kunnen doen?

In de praktijk is de casuïstiek rondom (vrijwillige) ouderbijdrages actueel. In het financieel toezicht door de inspectie van het onderwijs wordt uw organisatie gevraagd op welke wijze de rechtmatigheid en doelmatige besteding van middelen is geborgd. In elk van de hiervoor genoemde acties stellen we een vraag:

- **Beleid:** is beleid opgesteld en vastgelegd over de vraag in welke mate een excursie een educatief karakter moet hebben?
- **Beschrijvingen:** is vastgelegd welk normenkader wordt gehanteerd en wie beslissingen mag nemen ten aanzien van de kosten?
- **Evaluatie:** wordt achteraf geëvalueerd of (on)gewenste resultaten zijn behaald?
- **Vastlegging:** wordt de evaluatie ook vastgelegd?
- **Feedforward:** wat kan de volgende keer anders worden geregeld.

Duurzaamheidsverslaggeving

Op dit moment wordt hard gewerkt aan het implementeren en concreet maken van verslaggeving op het gebied van duurzaamheid. Hoewel dat op dit moment nog niet van toepassing is op onderwijsinstellingen, maar op korte termijn al wel voor grote beursgenoteerde ondernemingen, sluiten wij niet uit dat dit onderwerp voor semipublieke sectoren op niet al te lange termijn ook relevant gaat worden. Ook kunt u via leveranciers al te maken krijgen met een informatie-uitvraag met betrekking tot duurzaamheids-thema's. Wij nemen u daarom op hoofdlijnen vast mee in deze ontwikkeling.

Raamwerk verantwoording

De basis van de regelgeving in Europa is de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Op basis van deze CSRD is een raamwerk opgesteld waaraan de rapportage moet voldoen. Dit raamwerk bestaat uit een algemeen deel en drie inhoudelijke onderdelen: Environmental, Social en Governance, vaak afgekort tot ESG. Alle drie de ESG-onderwerpen

kennen een eigen set aan specifieke onderdelen die in de rapportage terug moeten komen.

Dubbele materialiteit

Bij duurzaamheidsverslaggeving spelen twee invalshoeken een rol, de zogenoemde dubbele materialiteit:

- Inside-out: de organisatie heeft invloed op de buitenwereld door bijvoorbeeld uitstoot van CO2 en het in dienst hebben van medewerkers. Dit wordt ook wel 'impact materiality' genoemd.
- Outside-in: de buitenwereld heeft invloed op de organisatie door bijvoorbeeld klimaatverandering of het opraken van grondstoffen. Dit wordt de 'financial materiality' genoemd.

Om een goed beeld te krijgen van al deze perspectieven zullen ondernemingen alle relevante stakeholders moeten consulteren. Mogelijk dat onderwijsinstellingen al te maken gaan krijgen met deze consultaties indien één van uw crediteuren al wel de verplichting heeft om een CSRD-rapportage op te stellen.

Ontwikkelingen in de sector onderwijs

Op dit moment is in het tijdpad voor de invoering van de CSRD-wetgeving nog geen bepaling opgenomen dat de vereisten ook voor non-profitorganisaties van toepassing gaan worden. In Nederland zal de wetgeving daardoor vooralsnog ook niet van toepassing worden voor onderwijsinstellingen. Toch wil de sector, gestimuleerd door het Ministerie van OCW, vanuit een maatschappelijke verantwoordelijkheid, alvast nadenken over manieren waarop op een praktische wijze met deze verantwoording omgegaan kan worden. Hiervoor is een werkgroep ingericht die een handreiking zal gaan opstellen voor de verschillende onderwijssectoren. Van Ree Accountants maakt ook deel uit van deze werkgroep. Wij houden u daarom op de hoogte van de ontwikkelingen op dit gebied.

Beleidsregel financiële sancties

Op 27 december 2022 is de nieuwe 'Beleidsregel financiële sancties bij bekostigde onderwijsinstellingen 2022' in de Staatscourant gepubliceerd. De beleidsregel maakt het voor de minister mogelijk om strenger op te treden als onderwijsinstellingen niet aan de wettelijke voorschriften voldoen. Dit betreffen voorschriften op het gebied van de kwaliteitseisen, maar ook bekostigingsvoorschriften, voorschriften inzake het indienen van de jaarstukken en andere wettelijke voorschriften. De beleidsregel is op 1 januari 2023 in werking getreden.

Er wordt bij de financiële sancties onderscheid gemaakt tussen enerzijds het primair en voorgezet onderwijs en anderzijds het middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs. Een belangrijk wijziging in het primair en voortgezet onderwijs is dat de mogelijkheid van het opschorten van de bekostiging is vervallen. Dit betekent dat als de instelling na een hersteltermijn alsnog niet aan de opgelegde herstelverplichting voldoet, het ministerie gelijk over gaat op definitief inhouden van een deel van de bekostiging. In het middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs blijft de mogelijkheid van opschorting wel gehandhaafd. Een andere belangrijke wijziging is dat bij het niet voldoen aan de herstelopdracht de sancties meer en sneller verhoogd worden. In bepaalde gevallen, als er sprake is van een 'aanwijzing' of 'spoedaanwijzing' kan de minister direct overgaan tot 100% inhouding van een twaalfde deel van de jaarbekostiging. Dit is het geval als er sprake is van wanbeheer.

Cybersecurity en jaarverslaggeving

De afgelopen jaren hebben de ontwikkelingen rond digitalisering een vogelvlucht genomen. Bijvoorbeeld door het aanbieden van online lessen en kennisdeling. Deze ontwikkelingen maken het in toenemende mate belangrijk dat elke leerling en docent in een veilige omgeving onderwijs kan volgen. Niet alleen in het fysieke gebouw, maar ook in het digitale domein. In de huidige wereld neemt data een steeds belangrijkere rol in allerlei processen. Het beschikken over data wordt daarom ook belangrijker.

Ook onderwijsdata is daarom aantrekkelijke data die goed beveiligd moeten worden. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om adresgegevens van leerlingen en personeelsleden, informatie over opleidingen, inschrijvingen, resultaten van leerlingen en psychologische rapporten.

In een kamerbrief over dit onderwerp (referentie 32663226, 14 juli 2022) is voor het funderend onderwijs opgenomen dat de digitale veiligheid naar een hoger niveau moet. Door OCW wordt op dit onderwerp gekozen voor een meer centrale aanpak waarbij de regie bij het ministerie ligt. Deze aanpak kent drie prioriteiten:

1. De ontwikkeling van een normenkader voor scholen. Op basis van dit normenkader is in 2023 een nulmeting uitgevoerd voor de hele sector.
2. Stimuleren van bewustwording en professionalisering. Om dit te bereiken wordt het voor scholen verplicht om vanaf schooljaar 2023-2024 in hun jaarverslag expliciet aandacht te besteden aan informatiebeveiliging en privacy (IBP).
3. Het op orde brengen van ondersteuning door de inrichting van een hulp- en ondersteuningspunt voor het PO en VO in de vorm van een Computer Emergency Response Team (CERT), het creëren van een veilige digitale infrastructuur en het structureel aandacht hebben in het onderwijs voor privacy.

Renseigneringsverplichting

De per 1-1-2022 nieuw ingevoerde renseigneringsverplichting doet veel stof opwaaien. Deze regeling is ook van toepassing op onderwijsinstellingen wanneer zij inhoudingsplichtig zijn. Instellingen zijn inhoudingsplichtig als zij personeel in loondienst hebben. De nieuwe renseigneringsverplichting is de vervanger van de zogenaamde IB-47 opgave.

Voorwaarden

Onderwijsinstellingen zijn verplicht om de betalingen aan derden te melden als voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

1. personen zijn niet bij de onderwijsinstelling in dienstbetrekking; en
2. personen factureren niet dan wel sturen een factuur zonder btw (btw-vrijgesteld) ; en
3. personen voeren de werkzaamheden of diensten niet uit als vrijwilliger; en
4. personen zijn niet werkzaam als (buitenlands) artiest, beroepssporter of werknemer van een (buitenlands) gezelschap (onder voorwaarden).

Eerder aanleveren mag

Vanaf 1 januari 2023 zijn onderwijsinstellingen verplicht om gegevens over uitbetaalde bedragen aan derden bij de Belastingdienst aan te leveren. Vanaf deze datum krijgen onderwijsinstellingen hiervoor van de Belastingdienst geen uitnodiging meer. De gegevens over uitbetaalde bedragen aan derden dienen digitaal bij de Belastingdienst aangeleverd te worden. Aanlevering dient gedaan te worden vóór 1 februari van het jaar volgend op het jaar waarin de bedragen zijn uitbetaald. Het is echter ook mogelijk om de gegevens eerder (in het jaar van uitbetaling) al door te geven. U hoeft dus niet te wachten tot 1 februari na afloop van het jaar.

Schijnzelfstandigheid

In de praktijk is er momenteel veel aandacht voor het vraagstuk van schijnzelfstandigheid. De Belastingdienst heeft aangekondigd dat zij vanaf 1 januari 2025 weer gaan handhaven op schijnzelfstandigheid. Dit betekent dat zij zullen controleren of zzp'ers feitelijk geen (verkapte) dienstverband hebben.

Er zijn recentelijk belangrijke ontwikkelingen geweest in de jurisprudentie. Op 24 maart 2023 heeft de Hoge Raad een belangrijke uitspraak gedaan in het Deliveroo-arrest. Hierin oordeelde de Hoge Raad dat maaltijdbezorgers bij Deliveroo in dienstbetrekking werkzaam waren. De Hoge Raad oordeelde het volgende: "Of een overeenkomst moet worden aangemerkt als arbeidsovereenkomst, hangt af van alle omstandigheden

van het geval in onderling verband bezien. Denk hierbij aan de volgende factoren:

- Aard en duur van werkzaamheden
- Wijze waarop werkzaamheden en werktijden worden bepaald
- Inbedding van het werk in bedrijfsvoering
- Verplichting tot persoonlijke arbeid
- Verhouding van partijen
- Beloning
- Mate van commercieel risico zzp'er
- Mate waarin zzp'er zich als ondernemer gedraagt/kan gedragen

Daarnaast heeft het Gerechtshof Amsterdam op 3 oktober 2023 prejudiciële vragen gesteld aan de Hoge Raad in het Uber-arrest. Deze vragen gaan onder andere over de rol van ondernemerschap bij het beoordelen van de arbeidsrelatie van zzp'ers. Zodra de uitkomst bekend is, zullen wij u via onze website informeren.

Als gevolg van de uitspraak van de Hoge Raad zijn de modelovereenkomsten die gebaseerd zijn op vrije vervanging per 1 januari 2024 komen te vervallen. Het is daarom belangrijk om de arbeidsrelaties die zijn gebaseerd op vrije vervang te (laten) her beoordelen.

Zonnepanelen en btw

Btw op zonnepanelen bij onderwijsinstellingen is een onderwerp dat de aandacht verdient. Zonnepanelen kunnen helpen bij duurzaamheid en kostenbesparing. Maar onderwijsinstellingen moeten ook rekening houden met de btw-gevolgen bij de terug levering van opgewekte energie. Als een onderwijsinstelling zonnepanelen heeft en de energie terug levert aan het elektriciteitsnet zal dit als een economische activiteit worden gezien. In dat geval zal de onderwijsinstelling btw moeten afdragen. Het is verstandig om fiscaal advies in te winnen bij het gebruik van zonnepanelen. Het kan namelijk ook betekenen dat de onderwijsinstelling btw kan aftrekken bij de aanschaf en installatie van de zonnepanelen.

